

Dodaine en die toegang gaf tot een brug naar buiten. Heden blijft er niets meer over van de middeleeuwse gebouwen, gebouwd uit pleisterklei, riet en stro in intra muros. Buiten de muren heeft de Tour Renard de tijd overleefd, een

afgezonderde slottoren in het Rognon gebied ten zuidoosten van de wallen, stammende uit de 13de eeuw. De tour Renard diende tegelijk als logis en als wachttore. Het is een vierkantig hoog gebouw in witte steen met een robuust aspect, de toren bezit bijna geen ramen en heeft een verdieping met een schouw. Ten zuidwesten en op dezelfde afstand van de wallen, zou een andere toren hoogstwaarschijnlijk voor de Tourette toren gebouwd geweest zijn. De abdis de Haynin, gestorven in 1623 zou de Tourrette hebben laten bouwen "op de buiten" en de abdis de Zuylen zou deze toren in 1628 aan de jezuiten hebben overgelaten. De toren is in rode steen met strepen in witte steen opgetrokken en beschikt over een halfronde draaitrap die naar de 2 verdiepingen leidt.

Informatie

*Bezoek aan de Collegiale: 14 uur, w.e. en feestdagen 14 uur en 15 u.30
Geleide bezoek met groep: alle dagen met reservatie van 9 uur tot 17 uur.
Bezoek met groep voor scholieren: op afspraak.
Bezoeken met een bepaalde thema voor de stad kan men organiseren op aanvraag.
Het jakops kwartier, het park de la Dodaine, art deco-jugendstil, van fontein tot fontein.
Deze bezoeken kunnen samengevoegd worden met verschillende forfaits voor een dag.
Forfaits van een halve dag of een volle dag, bezoek Collegiale en de Stad of een andere oord, op afspraak.*

DIENST VOOR TOERISME VAN NIVELLES asbl

Rue de Saintes, 48

B-1400 NIVELLES

Tél. : 0032(0)67 21 54 13 - 0032(0)67 84 08 64

Fax : 0032(0)67 21 57 13

Courriel : info@tourisme-nivelles.be

Site Internet : www.tourisme-nivelles.be

DE WALLEN

Nivelles, die een economisch hoogtepunt kende in de 13de eeuw, was reeds op het laatste van de 12de eeuw met haar 4.500 inwoners de enige dichtbevolkte stad van Waals-Brabant.

Het is waarschijnlijk rond deze tijd dat de vestigingsmuren werden gebouwd, teksten bevestigen hun bestaan vanaf 1263.

Het grote wegnnet kwam tot bij de stadspoorten en leidde tot het centrum, de Grote Markt waar het markplein en de kloostergebouwen zich rond de Collégiale bevonden, en onderling verbonden waren met dwarsliggende straten in halve cirkelvorm. Binnen of buiten de stad gaan kon alleen maar via één

van de zeven versterkte en bewaakte poorten. Deze poorten waren 's nachts gesloten.

Een groot aantal torens met meerdere schietgaten staken uit de vestigingsmuren en stonden in voor de veiligheid van de stad, de muren en de grachten.

Deze vestingsmuur bestond tot in het begin van de 19de eeuw.

De sporen van de wallen

Het traject van de huidige lanen rondom de stad zijn aangelegd op de oude opgehoopte grachten, van de middeleeuwse wallen.

Een niet bebouwde zone vanaf de wallen tot de woningen was enkel te bereiken via kleine steegjes, dat een pentagon vormde van 2 km, rondom de stad. Met een oppervlakte van ongeveer dertig hectaren.

De muren, uit witte steen gebouwd, met een breedte van 2.25 m vormden twee sterke gemetselde buitenkanten en waren 10 tot 11 m van elkaar verwijderd.

De tussenruimte was gevuld met gestampte aarde en vormde de rondeweg, die lichtjes schuin liep zodat het regenwater kon wegllopen.

Het hoogteverschil tussen het hoge gedeelte van de stad (de poort van Charleroi) en het lage gedeelte de grachtmolen bestond uit 25 m.

De muur van het hoogste gedeelte was zo hoog dat hij alle aanvallen en beklimmingen kon trotseren.

De dikke onregelmatige blokken van de buitenmuur waren door een uitstekend cement gevoegd beschikkende over een buitengewone hardheid. De hoogte van de muren in het lage gedeelte was minder. Brede en diepe grachten

landelijk karakter tot de 19de eeuw, er waren lange percelen die loodrecht op smalle straten uitkwamen, waarvan de bochten en de trappen deze straten moeilijk berijdbaar maakten. Men slachte het varken in de straat en men liet het vee grazen op de wallen. Door de sluiting van de poorten tijdens de nacht hadden de mensen die buiten de stadsmuren woonden geen toegang tot de fontein die zich intra muros bevonden. Aan de poorten moesten de mensen tol betalen aan de stad voor de koopwaren. De toleisers «fermiers de barrières», die ook belast waren voor het onderhoud van een afgebakend gedeelte van de straatweg, mochten ook tol eisen aan de mensen die in of uit de stad kwamen.

Ons huidig erfgoed

Enkele overblijfselen van de wallen zijn nog zichtbaar in enkele tuinen. Een mooi behouden monument met een hoogte van 8 m is de «Tour Simone», deze toren is zichtbaar ter hoogte van nr 38 van de rue Seutin, die uitgaat op de Grote Markt recht tegenover het westerse gedeelte van de Collegiale. De toren werd in 1950 op de monumentenlijst gezet en in 1958 gerestaureerd. De toren werd gebouwd in eurtje op een uitsteeksel. De muren met een dikte van 2,50 m, hadden 5 nissen die later tot kanongaten werden vergroot. In een half cilindrisch uitgehaalde vorm schuilt een gewelfde zaal in de vorm van een wieg. Links en rechts zijn 2

doorgangen in de muur waarin zich een trap bevindt die naar de rondeweg leidt. In de 17de eeuw diende deze zaal voor de eedaflegging van de kruisboogschutters. De toren werd verbouwd in 1780 tot een «commodité publique à quatre chaises» (een openbare wc met «4 stoelen») wat hoogstwaarschijnlijk de reden van haar redding was. Ze verscheen in een bod dat door een particulier in 1813 werd gekocht. In 1958 werd de toren door de stad teruggekocht. Dichtbij de Tour de Wiche

was er een molen met dezelfde naam. Deze molen werd al in 1384 beschreven en werd hoogstwaarschijnlijk gebouwd tijdens de bouw van de wallen. «Alle vrouwen, holoëtain en brocteurs» werden vroeger verplicht om hun meel daar te laten malen (1764). Hij werd tot in 1914 gebruikt en daarna afgebroken. De Wiche

«le guiche» (of het loket) was een uitvalspoort die opening rechtover de

omringden en beveiligden de wallen. De grachten van de lage stad gaande van de Poort van Namen tot de Poort van Soignes tot de Poort van Namen waren er alleen maar graszoden langs de stadsmuur. De «Dos d'âne» (dam) die het waterniveau van de zuidelijke gracht op peil hield, heeft zijn naam, de Dodaine, gegeven aan het beekje dat hem bevoorraadde.

Hersteld en heropgebouwd in stukken en brokken na de talloze aanvallen die de stad moest ondergaan werden de wallen op het einde een ruïne mede door het gemis aan onderhoud en doordat iedereen gebruik maakte van de stenen. Al in vrede tijd dienden de torens voor woonst en gevangenis, en werden de grachten in 1500 verhuurd als visvijvers voor de viscultuur of voor weiden en tuinen. Om de stad beter te kunnen verdeelden kon het deel van de Dodaine onder water worden gebracht. Joseph II eiste de vernieling in 1781 maar dit order werd pas in het begin van de 19de eeuw uitgevoerd. De wallen werden te koop gesteld en per lot verkocht en werden afgebroken bijna tot aan het niveau van de rondeweg. In de schaduw van een dubbele rang bomen werd dit oord de lievelingswandelweg van de inwoners van Nivelles.

De torens en de poorten

De oude plannen, waarvan de eerste dateren uit 1618, tonen aan dat de wallen over zeven poorten beschikten. De Poorten van Charleroi, Mons, Soignes, Hal, St. Anne, Brussel, Namen en Saint Georges. De wallen hadden elf torens waarvan wij de volgende namen hebben gevonden: Margot, Aubert, Simone of de Duivelstoren, Wiche, de Lerres, Margarie Delaire, des Carnes, des Frères Mineurs. De torens hadden een deur en meerdere schietgaten en ook een kegelvormig dak boven een terras. De stadspoorten, in het begin uit eik, werden vervolgens verdedigd door een gebouw, min of meer belangrijk, dat uitstak op de wal. Voor elke poort was er een brug die de wallen overstak. Een hefmechanisme en een sluideur, kon het waterpeil aan de Poort van Namen 3 tot 4 m naar omhoog of naar omlaag brengen om het vervolgens in de grachten te laten lopen.

Intra Muros

Een kwart van de intra muros ruimte bestond uit tuinen en de stad hield dat